

Remissyttrande angående utredningen om nya tullrättsliga sanktioner och skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods (SOU 2023:99)

Remissnamn

Er ref: Fi2023/03236

Vårt diarienummer:

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel följer brottsutvecklingen noga och har över tid kunnat konstatera att handelns brottsutsatthet ökar. Enligt statistik från Svenskt Näringsliv var handeln under 2023 den mest brottsutsatta branschen av hela näringslivet tillsammans med fastighetsbranschen och varje år stjäls det för ca 9 miljarder kronor inom handeln. Till det läggs nära 11 miljarder kronor i brottsförebyggande och säkerhetshöjande insatser.

Stölderna i handeln är alltmer organiserade genom kriminella nätverk och internationella stöldligor som sedan antingen omsätter stöldgodset i landet eller för det utomlands. En stor anledning till att stöldgods förs ut ur landet är för att det hittills saknat adekvata kontrollmekanismer och lagstiftning mot detta och att myndigheters befogenheter inte mött brottsligheten utveckling.

Svensk Handel är därför i grunden positiva till att utredningen konstaterar att både Tullverket och Polismyndigheten måste få i uppdrag att särskilt prioritera brottsligheten i sitt linjearbete. Vidare är Svensk Handel positiva till att ett nytt brott införs och att tulltjänstemän får utökade befogenheter i sitt arbete.

Synpunkter på utredningens förslag

18.1 Allmänt om konsekvenserna av förslagen

Svensk Handel ser utmaningar med att resurssätta de funktioner som utredningen beskriver som nödvändiga i rättskedjan. Denna bedömning görs med bakgrund mot samhällsutvecklingen och omvärldsläget det senaste året, men även mot en allmän bild av en hårt belastad och på sina håll trög rättskedja.

Arbetsbördan bedöms öka markant framför allt inom Tullverket och Polismyndigheten (detta kommenteras separat här nedan). Vad gäller Tullverkets ökade befogenheter och ansvar, torde ett stort behov av både utbildning och rekrytering föreligga. Det behöver även ske en prioritering av operativt och strategiskt arbete för att fullfölja arbetet. Utredningen konstaterar att i händelse av att inte ytterligare medel tillskjuts Tullverket än de som utredningen själva föreslår, behöver Tullverket nedprioritera annan verksamhet. Svensk Handel ser stora risker med att utförelshäleri konkurrerar ut annan viktig verksamhet både hos polisen och Tullverket och ser i stället ett behov av ökade resurser till båda myndigheterna som möter de konstaterade behoven.

18.2.2 Konsekvenserna för Polismyndigheten

Utredningen bedömer att Polismyndigheten ska utreda de brott som Tullverket upptäcker samt att de resurser som detta kommer kräva skall rymmas inom befintliga anslag under de närmaste åren till Polismyndigheten. Samtidigt konstaterar utredningen att utredningar om utförelshäleri bedöms bli mycket resurskrävande. Detta eftersom flera utredningsfunktioner inom polisen ofta behövs. Förutom brottsutredare, godsspanare och förundersökningsledare bedöms även IT-forensisk kompetens och personal från underrättelseverksamheten behövas för att driva utredningen. Polismyndigheten bedömer själva en kostnadsökning om 39,5 miljoner kronor det första året och därefter 81,5 miljoner årligen. Polismyndigheten bedömer utredningsvolymen för utförelshäleri till ca 240 ärenden per år.

Svensk Handel ser påtagliga risker med att ge Polismyndigheten själva ansvar för att utreda utförelshäleri. Polismyndigheten är redan idag en hårt ansträngd myndighet med hög arbetsbelastning på de utredande funktionerna. Svensk Handel har länge varit kritiska till att mängdbrott inte utretts i en acceptabel omfattning. Mängdbrotten, vilket exempelvis omfattar stöld och skadegörelse, är brottskategorier där handeln är särskilt utsatt och förslagen i utredningen riskerar att tvinga fram en rad hårda prioriteringar inom Polismyndigheten för att frigöra resurser som kan utreda utförelshäleri, vilket riskerar att mängdbrottsutredningar ytterligare nedprioriteras. Svensk Handel är medvetna om att lagens syfte är att reducera incitament att begå tex stöldbrott i första läget, men ser ändå stora risker med att Polismyndighetens inte ges ökade anslag och resurstillskott för att utföra dessa uppgifter.

Ett alternativ vore att låta Tullverket bedriva egen utrednings- och underrättelseverksamhet kopplat till utförelshäleri.

Stockholm 2024-03-27

SVENSK HANDEL

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Nina Jelver', written in a cursive style.

Nina Jelver, Säkerhetschef

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Erik Mangel', written in a cursive style.

Erik Mangel, Säkerhetsexpert